

O nárokoch kostolníka na náhradu požitkov, stanovených mu ev. ref. cirkvou v tejto jakovosti, proti ev. ref. cirkvi — riadnym súdom neprislúcha rozhodovať.

Žalobník svoj nárok na náhradu svojich požitkov odvodzuje z právneho pomeru, ktorý vznikol medzi ním a ev. ref. cirkvou v Komárne, ktorá ho prijala za svojho kostolníka, po jeho 31-ročnom pôsobení však jeho postavenie zrušila, jeho plat a naturálne pôžitky zastavila.

Pred štátnym prevratom v bývalom Uhorsku ev. reform. cirkvou utvorené a príslušnými orgánmi schválené právne pravidlá o ústave, sriadení ev. reformovanej cirkve v Uhorsku mali moc zákona.

Dfa z. č. 11/18. treba teď za platné považovať spomenuté cirkevné právne predpisy — samozrejme len nakoľko nie sú v rozpore so samostatnosťou RČS — pokiaľ nebudú inými zákonitými predpismi nahradené, ako sa to na pr. dotyčnej cirkvi ev. a. v. vyhláškou č. 61/22 už stalo.

Právny pomer medzi ev. ref. cirkvou a kostolníkom nemôže byť považovaný za obyčajný služobný pomer, ale za pomer sui generis, upravený zvláštnymi cirkevnými predpismi.

Zreteľom na ustanovenia odst. 1. § 113., posl. odst., § 117. a §§ 118-120. zák. čl. I. synody ev. ref. cirkve, ďalej so zreteľom na ustanovenie bodu 5. § 33. zák. čl. V. tejže synody — podľa ktorého i dotyčne pôžitkov vyšších cirkevných hodnostárov a zamestnancov vzniklé rozpory rieši cirkevný administratívny súd — a na ustanovenie bodu 12. toho istého § zák. čl. V., konečne zreteľom na predurčujúcu otázku, či presbyterium cirkvi podľa ev. ref. cirkevnej ústavy — s hľadiska cirkevno-náboženských predpisov — oprávnené bolo kostolníka-žalobníka prepustiť alebo nie, otázkou ktorou riadne súdy nemohly by sa zabývať bez naštrbenia ev. ref. cirkvi autonomiou zabezpečených práv, — ustáliť treba, že o nárokoch, odvodzovaných z takého právneho pomeru, z akého je odvodzovaný aj žalobný nárok, riadnym súdom rozhodovať neprislúcha a v tomto prípade nemá významu tá okolnosť, že žalobný právny pomer údajne vznikol ešte pred pôsobnosťou hore citovaných cirk. zák., poneváč tu ide len o otázku oboru pôsobnosti a dotyčne tejto otázky smerodajné sú právne predpisy, platné v dobe vzniesenia dotyčného nároku, jestli niet opačného zákonitého ustanovenia.

Preto pokračovali nižšie súdy zákonite, keď vyhovieľ sporu pre-kážajúcej námietke, vznesenej stranou žalovanou podľa č. 1. § 180. O. p. p. a spor zastavily. (26. III. 1924 č. Rv. III. 425/22.)

Dr. Št. Benko:

Nálezy Najv. Správneho Súdu.

Prijatie do politickej služby konceptnej na Slovensku.

Stažovateľ, jako bývalý mešťanosta mesta s regulovaným magistrátom, nemá právneho nároku, aby bol prijatý do štátnej služby konceptnej na Slovensku.

Neni zákonného ustanovenia, ktoré by ukladalo štátnej správe za povinnosť, aby prevzala úradníkov miest s regulovaným magistrátom (§ 1. z. č. 233/1920) do štátnej služby politickej.

Naopak cit. zákon a aj ostatné poprevratové analogické zákony (269/1920, 210/1920, 211/1920) obsahujú právnu normu, že môžu byť zamestnanci prevzatí štátom Československým, zažiadajú-li o prevzatie v istej lehote, čím bolo nado všetku pochybnosť jasne vyslovené, že zamestnanci nejakého právneho, teda stihateľného nároku na prevzatie do služieb štátu Čs. nemajú.

Toto prevzatie ponechané je voľnej, ničím neobmedzenej úvahe úradu, a není naň právneho nároku.

Následkom toho nerozhoduje, z jakých dôvodov minister vnútra, ktorý o prijímaní síl do konceptnej správnej služby na Slovensku rozhoduje podľa voľného uváženia, — žiadosti sťažovateľa nevyhovel.

(Nález č. 17.645/1923.)

Ponechanie diet štátnych zamestnancov.

Podľa odst. II. D. 2. usnesenia ministerskej rady zo dňa 27. júla 1920 príslušia ženatým štátnym zamestnancom, ustanoveným na systemizované miesta na Slovensku, tak pri pôvodnom menovaní, jako aj pri pozdejšom prípadnom preložení z moci úradnej, pokiaľ nemôžu sa pre úradne zistený nedostatok bytov do nového pôsobišťa alebo do miesta blízko sa nachádzajúceho a normálne prístupného presťahovať, diety.

Podľa týchto predpisov teda je jedna z podmienok nárokov na diety nemožnosť presťahovania.

»Zásady« samy nedefinujú priamo, čo sa má rozumieť pod presťahovaním štátneho zamestnanca.

Ale uváži-li sa, že tieto »zásady« v odstavci II. D. 1. hovoria, že pod výlohami sťahovacími majú sa rozumieť výdavky, primerané k úradnému postaveniu a počtu členov rodiny zamestnanca, povstale dopravou osoby, cestovných zavazadiel a bytového zariadenia a uvažuje-li sa o obyčajnom význame toho slova: musí sa mať za to, že pod presťahovaním v smysle »Zásad« treba rozumieť nielen zmenu púťného bývania jako fyzického pobytu, ale že presťahovanie znamená preloženie domácnosti.

Domácnosť není preložená a presťahovanie nenastalo, jestli není daná možnosť, preniesť do nového miesta aj zariadenie predošlého bytu aspoň v takom rozsahu, ktorý by umožňoval vedenie domácnosti v obyčajnom smysle slova, t. j. tak, aby aspoň stravovanie a ostatné normálne potreby členov domácnosti mohli byť obyčajným spôsobom obstarávané.

Názor žalovaného úradu, že presťahovanie v smysle »Zásad« je uskuťčené a nárok na diety zanikne už tým, je-li zistená objektívna možnosť spoločného bývania členov domácnosti a ich spoločné stravovanie keď aj v miestnostiach, získaných podnájmom: nezodpovedá pojmu »presťahovania« ani v obyčajnom smysle slova, a nedá sa srovať s usnesením ministerskej rady zo dňa 27. VII. 1920.

(Nález č. 19.615/1923.)

Prestupok lesného zákonného článku XXXI. 1879.

Sťažovateľky M. T. a G. G. boly dľa § 48. XXXI. 1879 odsúdené k pokute 11.000 K a dľa § 56. citovaného zákona k zaplateniu útrat pokračovania.

Sťažnosť oproti tomu namieta, že:

1. sťažovateľky v rokoch 1908, 1909 a 1914 neboly majiteľkami lesa a len v roku 1918 nadobudly jeho vlastníctva a preto prestupok, o ktorom je reč, spáchať nemohly; sťažovateľkám nemôže sa za vinu klásť ani úmyslnosť, ani nedbalosť a preto nemôžu byť trestané; dľa § 54. cit. zákona nemôže byť zodpovedná osoba, ktorá nevedela o spáchanom prestupku, alebo nemohla mu zabrániť;

2. trestnosť činov spáchaných v rokoch 1908, 1909 a 1914 je premlčaná dľa § 58. cit. zákona.

O tejto sťažnosti uvádzal N. spr. súd takto:

ad 1. Dľa §§ 5. a 48. cit. zákona je majiteľ lesa povinný najpozdšie do 6 rokov zalesniť vyrúbané plochy, je-li reč o absolútnej lesnej ploche, a to pod pokutou 10—100 zl. (20—200 K) za každé kat. jutro a každý rok, za ktorý zameškal vyhovieť povinnosti zalesnenia.

Zo znenia cit. ustanovenia je zrejmé, že zákon ukladá povinnosť znovu zalesnenia aj dočasnému vlastníkovi lesa bez ohľadu na to, či vyrúbanie lesa sa stalo za doby jeho vlastníctva, či už za doby jeho predchodcu a že táto povinnosť vychádza priamo zo zákona bez toho, aby bol úrad povinný vyzvať vlastníka ku splneniu tejto povinnosti.

ad 2. Nemôže sa v tomto prípade hovoriť o premlčaní prestupku, pretože tu sa jedná o takzvaný trestný čin trvalý, u ktorého stav trestného činu (status criminis) trvá tak dlho, dokiaľ zákonom uložená povinnosť opätňného zalesnenia nebola splnená; premlčanie trestnosti teda nemôže sa začať prvej. (2. odst. § 58. cit. zákona.)

(Nález č. 20.174/1923.)

Prestupok pre neoprávnený rybolov.

Sťažovateľ brojí proti výroku žalovaného úradu (minist. pre Slovensko) popierajúc, že je tu vôbec skutková povaha činu, jemu za vinu daného, pretože, dľa jeho tvrdenia a dľa ním predložených dokladov, miesto, kde on dľa udania lovil, nebolo miestom zakázaným.

Žalovaný úrad sa mýli, tvrdí-li v odvodnom spise, že tu sa jedná o novú, v správnom pokračovaní neprednesenú námietku skutkovú, na ktorú by N. Spr. S. nemohol zreteľ vziať.

Z odvolania sťažovateľa proti II. stupňovému rozsudku je zrejmé vidno, že sťažovateľ oprel toto odvolanie práve o túto námietku, a doložil svoje tvrdenie aj obecným vysvedčením.

Žalovaný úrad potvrdzujúc rozsudok II. inštancie, vzal za zistené, že miesto, kde sťažovateľ lovil, patrí skutočne k zakázaným miestam, bez toho, že by bolo vidno, zda-li on vzal zreteľ na túto námietku, v odvolaní prednesenú, prípadne, ako dospel k záveru, že táto námietka nezodpovedá

pravde, keďže aj obsah správnych spisov vecnej správnosti tejto námietky nasvedčuje.

Zostala teda táto, pre skutkovú podstatu činu žalovanému za vinu daného, rozhodujúca okolnosť nezistená, a pokračovanie je neúplné a v a d n é.

(Nález č. 20.724/1923.)

Preloženie verejného notára na iné služebné miesto.

Zákon zo dňa 12. augusta 1921, Sb. z. a n. č. 305. dáva ministromi spravdnosti plnú moc, aby v lehote jedného roku od účinnosti tohoto zákona preložil verejných notárov na iné služebné miesto.

Ovšem takéto preloženie nemôže byť prevedené z dôvodov ľubovľných, ale len potiaľ, pokiaľ to vyžadujú ohľady služobné, teda zreteľ na účelné a vhodné usporiadanie služby verejno-notárskej.

Tieto dôvody môžu byť rázu objektívneho, môžu však byť diktované aj momentami subjektívnymi, založenými v osobnosti verejného notára.

Sú-li v konkrétnom prípade také dôvody dané, je to otázka skutková.

Záver, ku ktorému minister spravdnosti v takej otázke dojde, je sám len súčiastkou skutkovej podstaty jeho rozhodnutia alebo opatrenia.

Podľa § 2. zákona o správnom súde je Najv. Spr. Súd povolaný preskúmať jedine zákonitosť správnych aktov, a podľa § 6. tohoto zákona je skutkovou podstatou, ktorú správny úrad spôsobom procesuálne bezvadným zistil, a za správnu prijal, viazaný.

Neni teda N. Spr. S. oprávnenný úsudky, ku ktorým správny úrad (min. spravdnosti) v otázkach účelnosti a vhodnosti dospel, a ktoré tvoria práve len súčiastku skutkovej podstaty rozhodnutia alebo opatrenia administratívneho, vecne preskúmať a nahradiť tieto svojím vlastným úsudkom; on sa môže zabývať s nimi jedine po stránke formálnej hlavne s hľadiska 2. odstavca § 6. zákona o správnom súde.

(Nález č. 10.865/1923.)

Vyučovanie náboženstva na štátnej škole.

Žalovaný úrad (referát ministerstva školstva v Bratislave) nariadil svojmu školskému inšpektorátu v K., aby uvedomil katechetu L. J., vyučujúceho ev. náboženstvu na štátnej škole, pretože slub vernosti čs. republike nesložil a náboženstvu v školskej miestnosti nevyučuje, že žiaci jeho náboženstva nedostanú koncom školského roku vysvedčenia, a že budú povinní opakovať školský rok pre neklasifikovanie z náboženstva.

Sťažnosť podala ev. cirkevná obec, a treba sa zabývať najprv otázkou legitímácie obce ku sťažnosti vôbec.

Je nesporne reč o duchovnom, ktorý bol poverený vyučovaním náboženstva na štátnej mešťanskej škole nekonfesijnej.

Podľa §§ 75. a 57. zák. článku XXXVIII. z r. 1868 je tá-ktorá nábo-

ženská spoločnosť povinná postarať sa o vyučovanie náboženstva na takejto škole.

Z vývodov sťažnosti, v ktorej sa poukazuje, že opatrením žalovaným úradom vysloveným postihnuté by boli neprávom školské deti ev. vyznania, môže sa odvodzovať, že obec sťažuje si jako reprezentantka príslušníkov svojho vyznania vo veciach duchovnej správy, ku ktorej patrí aj školské vyučovanie a tým viac vyučovanie náboženstva.

Je reč teda o zakročení zákonného reprezentanta náboženskej spoločnosti na ochranu práv jej členov proti ujme, ktorou tí členovia opatrením úradu podľa ich názoru bezprávného sú ohrození.

Z tohoto hľadiska není teda legitímácia ev. cirkevnej obce k podaniu sťažnosti pochybná.

Vo veci samej žalovaný úrad vychádzal z úvahy, že sú tu okolnosti, ktoré odôvodňujú pochybnosť ohľadom spôsobilosti L. J. k úkolu, ktorým bol poverený, totiž vyučovať ev. náboženstvu na štátnej meštianskej škole.

Tie okolnosti sú dvojakého druhu. Jednak že nesložil sľub čs. republiky, jednak, že neplní tento úkol náležitým spôsobom, ponevác nevyučuje v miestnostiach k tomu cieľu určených.

Okolnosti tie však týkajú sa jedine osoby L. J. a mohly by viesť po prípade k opatreniu proti jeho osobe odstránením z úradu jemu svereného a nahradením jeho osoby osobou inou.

Opatrenie žalovaného úradu však môže sa dotýkať osoby L. J. len nepriamo, postihujúc naopak celou svojou váhou osobu naprosto iné, totiž žiakov a ich rodičov, ktorí za okolností horeuvedených odpovednosť nenesú a predsa sú ťažko postihnutí opatrením žalovaného úradu, aby, pokiaľ vyhovujú podmienkam a požiadavkám im uloženým, dostalo sa im normálneho vyučovania.

Ponevác žalovaným úradom vyslovené opatrenie nemá ani skutkového ani právneho základu, muselo sa zrušiť pre nezákonnosť.

(Nález č. 14.959/1923.)

Dr. Štefan Moys:

Výťah z rozhodnutí Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Pri dchodkových prestupkoch v každom prípade treba zistiť úmysel obžalovaného na poškodenie äráru, a keď není možno úmyslu toho zistiť, äif, obžalovaného oslobodiť.

Finančné riaditeľstvo podalo 15. decembra 1922 žalobu na mlynára preto, že nezaplatil smluvený paušál dane z vodnej sily v čiastke 54 Kč, spätný dňa 1. okt. 1922 a tým sa dopustil ťažkého dôchodkového prestupku dľa § 10., 15. a 16. z. č. 338/21 Sb. z. a n.

Sedria zistila, že obžalovaný chcel vodnú daň v riadnej lehote zaplatiť, ale že mu prekázala tá okolnosť, že nemá peniazi. Z toho sedria uzatvárala, že obžalovaný — ktorý sa namáhal peniaze si zadovážiť pô-